

יתיר רבי וקא קשיא ליה רביעית למה נמשחה אי מצורע חוץ הוא ואי נזיר לחם נזיר בשחיטת איל הוא דקדיש אמר ליה רבי חייא "שבה היה מדר לחביתו כהגדול רביעית שמן לכלחלה וחלה קרי עליה" מארץ מרחק איש עצתי :

רביעית למה נמשחה . שכל כלי המקדש נמשחו בשמן (ד) המטהרה: אם בשביל רביעית מים (למזרע): והלא בחוץ היו כל מעשיו בשער נקור ולא נעורה: *ואי בשביל רביעית שמן של נזיר שיתקדש השמן בכלי ארת וע"י השמן שהיה בכלי בלחם יהא בלחם מתקדש בשביל כך לא היה לר"י לחם נזיר בשחיטת איל מתקדש: רביעית שמן לכל חלה וחלה היה טהן רביעית משום דהוה שלשה לוגין שהם שנים עשר רביעיות והיינו דלמחר במתני' לוג ומהנה צבורק שהן ששה רביעיות: מארץ מרחק איש עצתי * שר' חייא עלה מכלל לא"

שעיה מו

חוק

קרא מפורח עימא מארץ מרחק איש עצתו אף דפרתי אף אביאנה יצרתי אף אעשנה :

(יא) קורא . אמר זה על כורס שיבא מארץ שביא מורחם לנבל ויבא קל פכרס כמו סוף לשיך קורא עי' : איש עצתי . שקיים הם שיעמי על ככל דכרטי ואל סגורס וזכירנס , ונאמר חף לרבות המעשה על הכתוב , והראשון לרבות סקריאט זוכר , וסקריאט הוא שסעיר חם לנבו כללו קרא חוץ וסדור הוא על ידי הכיבא , והרזני חזי זל מ' זס הסמוק על חף הכשית וקראו עי' שיעוף במסרס כומנו , וכן שני הסקוקים שחמר זס על גאולס כגולס כס , וכן מרנס ונפסן על כדרך חס דלמחר לנכשא גולס ונמר :

סנהדרין יא

רשי

כי הא דיתבי רבי וקא דריש והריח ריח שום אמר מי שאכל שום יצא עמד רבי חייא ויצא עמדו כולן ויצאו בשחר מצאו רבי שמעון בר' לרבי חייא אמר ליה אתה הוא שציערת לאבא אמר לו לא תהא כזאת בישראל ורבי חייא מהיבא גמיר לה מרבי מאיר דתניא מעשה באשה אחת שבאתה לבית מדרשו של ר"מ אמרה לו רבי אחד מבם קרשני בביאה עמד רבי מאיר וכתב לה גש כריתות ונתן לה עמדו כתבו - כולם ונתנו לה ור"מ מהיבא גמיר לה משבניה בן יחיאל דכתיב *ויען שכניה בן יחיאל מבני עולם ויאמר לעורא אנחנו מעלנו באלהינו ונושב נשים נכריות מעמי הארץ ועתה יש מקוה לישראל על זאת ושכניה בן יחיאל מהיבא גמיר לה מיהושע דכתיב *ויאמר ה' אל יהושע קום לך למה זה אתה נופל על פניך חטא *ישראל אמר לפניו רבש"ע מי חטא אמר לו וכי דילטור אני לך המל גורלות

עיון יעקב

ושכניה בן יחיאל מהיבא גמיר ליה מיהושע . הא דלא קאמר דכולהו גמרי מיהושע עי' במהרש"א ולי' משום דכל הדורות הולכין ומתמעטין עד דלמרי חס ראשונים בני מלאכים וכו' והוא אפילו כחמורו של ר' פנחס בן יאיר וז"ל חין ללמוד עיני הכופה מזור רלאון לזרז לחינוך רק שנמשך דור אחד דור בקודם שהם כמעט דומין זה לזה :

עין יוסף

ורבי חייא מהיבא גמיר לה מר"מ כו' . נראה דנקט ליה על סדר הזמן שהיו זה קודם זה עד יהושע ומשה . וז"ל דהוה מלי למימר דרבי חייא דרבי חייא מיהושע גמיר לה . אלא דעדיפא קאמר דליכא למימר דרבי חייא מדר"מ נמי גמיר לה (חורת חיים) :

חכמת שלמה

גמי מהיבא גמיר לה מיהושע כו' . ר"י חייא הכה הכה לא שייך העשם משום בלא לניישו כתי עובדי קמחי שכרי חמר קי יתגלה קלוט עי' גורל אלא למדע תורה דרך ארץ שלא יהא חסם דילטורן ועוד אפילו הוא משום ביות אינו דומה לעובדי קמחי שביים בהדם חס עלמו כתי שאל יתביים חבירו וזה לא מיעו פני כי חס בשכניה בן יחיאל וז"ל הא דשכניה כו' אינו דומה כל כך דהתם כ"ל עמו עמיה . יא' לניישו אכל לא מיעו שביים עמו כתי לנייל חבירו חביוס גס מקיים בעולם מהחיל לא קאמר מהחיל לעמוד מיהושע או משה כו' וזה לר"י לתלות זה בזה ונראה שגמיר קי סדר הכתוב משה של קת גיב דעיינן לא מתקע דמלקין מאן דקיים כביאה אכל ר"מ שפיר יליף חשמואל ובחמאל הקטן חמי גמיר שלא לגלות חרות דבר שראוי לגלותו . ומהלף פניו ועלה בלא קריאה . וליף משכניה שלא לרע לגלותו חמרים חף שיהי ראוי לגלותו וחמר כך . שפיר . עמי גמיר שלא לגלות חרות שראוי להעניש להכרישו מן האיסור שלא יעשה עוד ור' לנכר כרע גמיר מיהושע שלא לרע הקב"ה כלל לגלותו ודו"ק :

דרי"ף

דיצא עמד רבי חייא ויבא . וקסא דילמא לא יבא בני הישיבה חמרי כי יחמרו בלבם . שכל ר' חייא שום יא וי' שידע רבי חייא כי נכחו בודאי יא גיב חוץ שאל' השום ור' חייא חרפסו כי יש להסתפק בדבר מי האוכל השום או הוא או ר' חייא או יאנו לכ בהאריס כיון שאוכל הוא האחד ויבא גם השני לכבודו גם הנמשך נלא לרין משע הכבוד ולא נחביים האוכלו .

מהרש"א

אתה שיערת לנחא כו' . פירש"י שאלת השום כו' ע"ל וקסא כיון שגילס ילאו חמר רבי חייא ע"כ שידענו שר' חייא לא יבא משום שהוא אכל השום אלא כדי שלא יבטיחו האוכלו ולכן ילאו גם הם וז"ל אינו דומה שר"ג לא ידע ולא יבין את זה דלמה ילאו כולם ונראה לפי דודאי ידעו כולם גם ר"ג שהוא לא היה האוכל ולכן ילאו כולם וה"ל חתה שיערת את אבא בתה שזילת חמית המתדש ויאלו כולם חמריך ויערת אבא על ביעול תורה לפי אותה טעם שלא היה לך ללאת רק האוכלו היה לו ללאת לבדו וז"ל לא תבא כזאת ביערלא דודאי ביעול תורה הוא עון ומשע אכל לבייש אחד מיערלא לא תבא כזאת עבירה גדולה ביערלא ועובד לנבל תורה מלבייש בן יערלא וכו' : ורבי חייא מטיבן גמר לה מר"מ כו' . ור"מ מהיבא כו' . עד גמר לה מיהושע כו' . כמח מהרש"ל ז"ל מיהא בלא הכה לא שייך העשם משום שלא לניישו כו' גם מקיים העולם חמרי לא קאמר מתחלה למדו מיהושע כו' ומה לר"י לתלות זה בזה ונראה כו' ע"ל ש"ל צבורק וז"ל מוקיף בקשויה דמי ככריס לומר כלל דכל חד גמיר לה מארץ מרחק שום עובדא דלקמיה הא איכא למימר דכל חד מתקבל דפשיה קטניד הכי כדי ללא ליכסף כי הוא דלכל שום עובדא דל' חייא והואו דקידוש כביאה כעובדא דל' מארץ וכן ככל איך וע"כ נראה לומר משום דליכא למימר מתקבל דלדרכה טיול לארץ

רבינו הנה מתני שבחה
 דרבי חיא רבה קמה דר' ישמעאל ב"ר יוסי אמר לה אדם
 גדול אדם קדוש חד זמן חמתה פי בני ולא אתפנע מנה
 אמר לה ההוא תלמידך דהות משתבח בה חמתה פי בני
 ולא אתפנע מנאי אמר לה ולמה לא אתפנעת מנה אמר
 לה רבי חיא מסתפל הייתי באגדת תהלים כיון דשמע כן
 מסר לה תרין תלמידוי והוון עילין עמה לאשונה דלא
 ישהי ותזער נפשה.

רבינו, הוה מתני — היה מספר — שבחיה דרבי חיא קמיה דרבי ישמעאל בר רבי יוסי
 — א"ל — רבי לר"י בר"י: "אדם גדול, אדם קדוש" — הוא רבי חיא, חד זמן חמתיה כי
 בני ולא אתכנע מניה — פעם אחת ראהו ריכר"י את ר"ח בבית המרחץ — בכית החיצון שבני
 אדם לבושים שם, ויש שם חיוב קימה והידור בפני תלמיד-חכם, ומותר להרהר שם בדברי תורה
 (קידושין לג, ועיי"ש) — ולא נכנע ר"ח לקום ולהדר פני ריכר"י, והקפיד ריכר"י על דבר זה (שם, ועיי"ש)
 כאלו רבי חיא מתיהר ח"ו, וכשבא לפני רבינו — א"ל: "ההוא תלמידך דהות משתבח ביה,
 חמתיה כי בני ולא אתכנע מנאי" — תלמידך הזה שהיית מתפאר בו, ראיתיו בכית המרחץ ולא
 נכנע ממני! א"ל — רבינו לר"ח: "ולמה לא איתכנעת מניה" — ולמה לא נכנעת לקום
 מפניו? א"ל רבי חיא: "מסתכל — ומתכונן — הייתי — אז — באגדת — ודרשות לספר
 — תהילים" — ולא הרגשתי כלל בנעשה סביבי, (ועיי ירוש"ס), כיון דשמע כן מסר ליה תרין
 תלמידוי והוון עילין עמיה לאשונה, דלא ישהי ותזער נפשה — כיון ששמע רבי שרבי
 חיא עלול לשקוע ברעיוניו ולא להרגיש בנעשה סביבו, מסר לו שנים מחלמידיו והיו נכנסים אהו
 ללוותו בכל זמן שהוא נכנס לחדר הפנימי החם והאפל של בית המרחץ, ובכל מקום סכנה (עיי הערות),
 כדי שלא ישהה ברעיוניו והרהוריו וישתומם ותמשך ותצא נפשו מפהד או מצער כהלה (ועיי במפרשים).

פרק תשיעי כלאים

תולדות יצחק

רבי הוה מתני
 שבחיה דרבי חייא רובה קומי רבינו
 ישמעאל בי רבי יוסי. חד זמן חמי גו
 בני ולא איתכנע מן קומי א"ל אהנו
 דאת מתני שבחיה. א"ל מה עבד לך
 א"ל חמתי גו בני ולא איתכנע מן
 קומי. א"ל למה עבדת כן. א"ל
 *ייעול עלי דאין סחית לא ידעית
 בההיא שעתא אשגריית עיניי בכל ספר
 תילים אגדה. מן ההיא שעתא מסר
 ליה שני תלמידין דיהלכון עימיה בגין
 סכנתא.

א"ל אהן דאת מתני
 שבחיה וכו'. ואלמר ריב"י
 לרבי זהו שאתה מספר עליו
 שהוא חסיד ועניו א"ל ומה
 עשה לך וסיפר לו ושאל ר'
 לר"ח מה טעם עשה כן: א"ל
 ייתי עלי וכו'. א"ל ר"ח יצא
 עלי כך וכך כאלה שהוא ח"ו
 מקלל א"ע דאפילו צעת
 שהוא רומן עלמנו צמרמן
 ושם אינס מהרהרים צד"ת
 אצל איני מרגיש מצבי ומה
 שאני עושה איני מרגיש
 כלום ורגיל אני אז לעיין
 באגדה על כל ספר תהלים:
 מן ההיא שעתא וכו'.
 מאותה שעה מסר לו רבי
 שני תלמידים לר"ח שילכו
 עמו לכל מקום וישמרו אותו
 שלא יארע לו סכנה מחמת
 טרדת המחקרה:

קידושין לג

אמר מר יכול יעמד מפניו מבית הכסא ומבית המרחץ ולא הוא ר' חיא
 הוה יתיב בי מסותא וחליף ואויל רבי שמעון בר רבי ולא קם מקמיה
 ואיקפד ואתא אמר ליה לאבנה שני חומשים שניתי לו בספר תהלים ולא
 עמד מפניו ותו בר קפרא ואמרי לה ר' שמואל בר ר' יוסי והוה יתיב בי
 מסותא על אויל ר' שמעון בר רבי ולא קם מקמיה ואיקפד ואתא א"ל
 לאבנה שני שלישי שלישי שניתי לו בתורת כהנים ולא עמד מפני ואמר
 לו שמא בהן יושב ומתהדר טעמא דבהן יושב ומתהדר הא לאו הכי לא
 לא קשיא דהא בבתי גואי הא בבתי בראי ה"ג מסתברא דאמר רבה בר
 בר תנה אמר ר' יוחנן בכל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ומבית
 הכסא דילמא לאונסיה שאני

בראי מקום שמונים לנשים דהס
 מקום הידור הוא: ה"ג מסתברא דר'
 שמעון ברבי בבתי בראי מדקאמר
 ליה בהן יושב ומתהדר: לאונסיה
 שאני פעמים שהוא טרוד ומעיין
 בשמועותיה לפני נכסו, למרחץ וע"כ
 היא שגורה בפיו ולבו ומעיין בה בבית
 המרחץ

מסותא: מרחץ כדמתרגמי'
 (בראשית עג) יורחן ואסחי: שני
 חומשים: שני חמישיות של ספר שניה
 לו מדרש אגודתו: שני שלישי שלישי
 שני חלקים של שלש הספר: מורת
 כהנים: ספר וקרא שניה לו ברייתא
 של מדרש הספר: בהן היה מהרהר:
 ועמד היה ולא הכין בעבדך לפניו:
 כתי גואי: מקום שבני אדם עומדים
 ערומים והא לר' שמעון ברבי בבתי

ורבי רבבי חייה הוה שקלי ואולי באורחא כי ממו להווא מתא אמרי איכא צורבא מרבנן הבא נזיל ונקביל אפיה אמרי איכא צורבא מרבנן הבא ומאור עינים הוא אמר ליה ר' חייה לרבי תיב את לא תולול בגשיאותך איזיל אגא ואקביל אפיה תקפיה ואול בהדיה כי הוה מיפמרי מיניה אמר ליה אתם הקבלתם פנים הנראים ואינן רואין תוכו להקביל פנים הנראים ואינן נראין אמר ליה איכו השתא מנעתן מהאי בירכתא

עיון יעקב

נזיל ונקביל אפיה • כנה ז"ל מעיקרא מאי סבר ר' חייה שלא הקפיד על זלזול דבי נשיאם ולנסוף מאי סבר שאמר לא תולול בגשיאותך אלא פשוט דמעיקרא שלא ידעו שצורבא מרבנן הוא מאור עינים אי"כ מחויב מדינא לקבל אפיה לכבודו וכדאי אז גם הנשיא מחויב לקבל אפיה משה"כ אח"כ שאמרו שהוא מאור עינים ואין לו הכנס בכבודו אינו מחויב הנשיא לזלזול בכבודו לקבל אפיו כיון שאין כאן חיוב רק לפניו משורה הדין וכמו שאמר אדם הקבלתם וכי' :

בן יהודע

שם תיב את ולא תולול בגשיאותך. הקשה הגאון יהונתן ז"ל ביערב דבש, הלא נראה דמתחלה הסכימו ללכת שניהם, ולא ח"ל ר"ח תיב ולא תולול, ולמה אחר שמע שהוא מאור עינים אמר לו כן, ע"ש. וז"ל בס"ד דבמתלה חשב ליכא זלזול, משום דודאי ירונו השומעין ויגידו לאותו חכם דרבי אחי' לביתיה, והחכם ימהר ללאת מולה מביתו לקבל פניו, וגם אחר שבגס רבי לביתו יעמוד לפניו ויבטח מבט כבוד הורטו וכבוד נשיאותו, וח"כ ליכא צוה זלזול, אך אחר שמע שהוא מאור עינים אמר ודאי זה לא ילא לחון להקביל פני רבי, ולא יזח ממקומו ולא יבטחו אחר שיבא לביתו, ולהכי חש לזלזול נשיאות מפני הרואין. ובני ירדני כה"ר יעקב גר"ו פירש, כי תחלה אמר אש יראו בני אדם דרבי נכנס לביתו של אותו חכם, חושבים שאותו חכם כבר הלך אלל רבי והקביל פניו, ועתה רבי חזר וצא לביתו להחזיר לו ווי"א, ואין צוה זלזול, כי כן דרך הגדולים מחזירים ווי"א לקניט, אך אחר שמע שהוא מאור עינים, אמר ודאי הרואין לא יעלה על לבם לומר שזה החכם כבר הקדים לצא אלל רבי, ולכן חש צוה, עכ"ד גר"ו :

שם הקפיה ואזיל צהדיה פירוש תקפיה בטענות גד"ת, דאפשר דר"ח ס"ל נשיא שמחל על כבודו אין כבודו מחול, ורבי ס"ל מחול, והביא לו ראיות לסברתו עד שהודה לו בעיקר הדין. אי נמי ר"ח ס"ל דבר זה חשיב זלזול בעבור הנשיאות, ורבי לא ס"ל כן, ותקפיה בראיות שאודה לו בהם :

חוברת

אלה מסעי

רשימת

נסע הרבנים מוצרי הועדה

להרמת קרן הדת והיהדות באה"ק ת"י

אשר נסעו לסייד את כל בושבות הגליל והחרון

בחורף

שנת תרע"ה.

אור ליום עשיק הגענו למושבת זכרון יעקב. ראש הועד וחבריו באו מיד להאכסניא לקבל פני הרבנים. אחרי תפלת ערבית הלכנו לבקר את הרב המזיין, שהוא מאור עינים, ובקי גדול בשים ופוסקים. הרב מיפו אמר: צורבא מרבנן איתא במתא ומאור עינים הוא נזיל ונקביל אפיה (העינה ה').

פרנקפורט ענ"מ, תרע"ה.

דום ל. נאליץ.

ישיבת "הכותל" ירושלים
לעילוי נשמת
ר' לוי ב"ר משה כלאתי ז"ל
תרומת אשתו וילדיו - לונדון